

Hvordan fortæller man konfirmander om pinsen?

Af Merete Bøye, sognepræst i Hobro Kirke

Konfirmandundervisning må helst være konkret frem for abstrakt, og man kommer længere med at fortælle end forklare. Det er som regel ikke så svært at forklare konfirmander indholdet i første og anden trosartikel, men når vi kommer til den luftige Helligånd, bliver det sværere. Hvordan fortæller man konkret om Helligånden?

Op til pinsen 2020 skrev jeg en parodi over biskoppernes påskehilsen. Den blev bragt som annonce i flere dagblade i pinsen samme år. Den gik sådan her:

*Pinse er, at naturen åbner sig på vid gab
for at favne det største af alt.*

*Når du mærker, at han kommer til dig,
bristefærdig af saft og kraft,
så sprænges selvets grænser
i et vildt fyrværkeri af utæmmelig ild.*

*Og se – bag øjenlågene danser passionen med sin
røde kjole på.*

Så er det pinse!

Digtet er en satire, som kun blev skrevet for sjov; men det kan måske også bruges til at illustrere, hvor forvrøvlet, man let kommer til at lyde, når man prøver at gøre rede for pinsens under. Særligt når man taler til børn, kan det være udfordrende, grænsende til det umulige, at forsøge at forklare, hvad det er, Helligånden gør ved os. Jeg har ikke selv fundet de vises sten, når det gælder at få konfirmander til at begribe

Åndens gerning, men siden jeg nu er blevet bedt om at give mit bud på en undervisningstime om pinsen, vil jeg gerne fortælle, hvordan jeg plejer at gøre.

Fortælling frem for forklaring

Mit konfirmandmateriale har jeg, som så mange andre præster, selv konstrueret. Et vigtigt princip bag min undervisning er, at fortællingen er i centrum. Børn på 13 år er generelt endnu ikke begyndt at tænke meget abstrakt. Derfor anstrenger jeg mig sjældent for at forklare dem teologiske dogmer eller teoretiske begreber. Det vigtige er, at de lærer de store fortællinger at kende, og at de forstår, at Bibelen er et sammenhængende hele – den er fra start til slut historien om Guds plan med sit skaberværk. Den grundlæggende struktur i konfirmandforløbet er, at hele frelseshistorien fra skabelsen til og med pinsen skal fortælles, og derfor ligger undervisningen om pinsen naturligvis en af de sidste gange. Det betyder, at det kan forudsættes, at konfirmanderne kender flere bibelske beretninger, som kan trækkes frem til belysning af pinseunderet.

»Hvis konfirmanderne prøver at tage et par dybe indåndinger, kan de måske mærke, at de har ånd i sig?«

Brug Bibelens egne fortællinger

I stedet for at opfinde mit eget billedsprog til at beskrive pinsen (som i den satiriske tekst), griber jeg tilbage til de fortællinger, som konfirmanderne har hørt tidligere i forløbet. De kender fx historien om skabelsen, hvor »Guds ånd svævede over vandene«, og hvor Adam bliver »en levende sjæl«, da Gud indblæser sin ånd(e) i ham. Den fortælling kan man trække frem igen, når man underviser om pinsen. Den siger os, at Helligånden ikke er en ny skabning, den fandtes allerede før skabelsens morgen. Desuden, at Helligånden er den, der giver liv. Op til Allehelgen hørte de om Ezekiels drøm, som man evt. også kan inddrage i undervisningen om pinsen. Profeten er i drømmen vidne til, at Guds ånd (Helligånden) opvækker en hær af

døde mennesker. Som i skabelsesberetningen bliver det understreget, at de døde først bliver levende, da de får blæst »livsånd« ind i sig. Helligånden er altså det, der blæser liv i os. Den har også noget at gøre med vores åndedræt. Vi ånder, fordi vi har ånd. Hvis konfirmanderne prøver at tage et par dybe indåndinger, kan de måske mærke, at de har ånd i sig? Helligånden medvirkede både, da Jesus blev undfanget og ved hans dåb. Her bliver den ofte fremstillet som en due. Duen kender de fra fortællingen om Noas ark, hvor den har karakter af »brevdue«. Helligånden er Guds brevdue – Guds sendebud eller talsmand. Når Gud har en besked til mennesker, så er det Helligånden, der kommer med den. Pinsedag bringer Helligånden det budskab, at disciplene skal fortælle hele verden historien om Jesus Kristus. Nu har vi tegnet en bue fra skabelsen over Israels historie og Jesu liv til kirkens tilblivelse.

Billedbetragtning med ild og vand

Jeg viser konfirmanderne Niels Skovgaard's nadverbillede fra Immanuelskirken i København, som er en afbildning af pinseunderet. De får lov at betragte billedet et par minutter, mens de tænker over, hvor Helligånden er henne på billedet. Billedet forestiller disciplene, som døber en flok mennesker, og man kan igen trække en tråd til Jesu dåb.

Man kan også se, at der står »tunger af ild« op fra disciplenes hoveder. Helligånden manifesterer sig åbenbart fysisk som »en ild, der ikke fortærer«, og her kan man evt. trække endnu en tråd tilbage til Moses og den brændende busk. Konfirmander og præst samtaler om, hvad ild gør. Ilden opflammer apostlene og gør dem til »ildsjæle«, der har »ildhu« eller »brændende lidenskab« eller »gløddende engagement«. De »brænder for« at udbrede evangeliet om Jesus Kristus.

Forrest i billedet er en kvinde i hvidt ved at blive døbt. Hun ligesom læner sig ind i billedet. Denne kvinde skal forestille menigheden af i dag. Også ved vores dåb virker ånden med. Åndens ild og lidenskab er også til stede ved vores dåb.

Til sidst i timen (eller evt. næste gang som del af repetitionen af forrige uges undervisning) kan konfirmanderne, hvis der er tid, få lov at prøve kræfter med at designe en rød messehagel, der skal bruges i pinsen. Symboler til inspiration kan være duen, ild, vind, døbefont, blod, og den røde farve.

Om konfirmanderne går hjem med en dyb forståelse af, hvad Helligånden er for noget, ved jeg ikke. Men de kan som regel godt lide at høre de gode historier!